

UTJECAJ ŠKOLSKOG VJERONAUKA NA ŽIVOT MLADIH DANAS¹

JOSIP ŠIMUNOVIĆ

Sveučilište u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet
Katehetski institut
Vlaška 38
10000 Zagreb

Primljeno: 14. 6. 2001.
Izvorni znanstveni rad
UDK 37.014.52(479.5)

Sažetak

*U*skoro će vjeronauk proslaviti desetu obljetnicu svoga ponovnog ulaska u odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske. Članak je pokušaj promišljanja o njegovoj bilanci nakon deset godina. Vjerojatno će se o njemu i njegovom ispunjenju mnogih očekivanja još mnogo raspravljati. Tema desetogodišnjeg vjeronaučnog iskustva može biti samo početni dio cjelokupne slike koju školski vjeronauk ostavlja na određenom prostoru i vremenu.

Ključne riječi: vjeronauk, mladi, život mladih, vjeroučitelj, učenici

0. UVOD

Polako se približava datum koji obilježava desetu obljetnicu ponovnog uvođenja vjeronauka u školski sustav odgoja i obrazovanja. Prolazi jedno razdoblje njegova ostvarivanja, pa je dobro cjelovitije analizirati je li uspjelo, i to s kakvim uspjehom, sve ono što se planiralo na početku devedesetih prošlog stoljeća, kada je vjerska pouka dobila svoj *kairos* u školskom ambijentu.

Svakako, o tome će se, vjerujem, raspravljati jer se o desetogodišnjem vjeronaučnom iskustvu ima dosta toga reći, a ovo razmišljanje može biti samo dio cjelokupne slike koju školski vjeronauk ostavlja na određenom prostoru i u određenom vremenu.

U ovom svom izlaganju pokušat ću razmišljati o utjecaju školskog vjeronauka na život mladih danas. To je opsežna tema i moglo bi joj se pristupiti s više strana. Prvo, trebalo bi ustanoviti tko su mladi danas, da li vjeronauk nešto znači samo onima

koji ga pohađaju tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja ili vjeronauk nosi životna, pozitivna usmjerenja i nakon odzvonjenog posljednjeg školskog sata? Drugo, kakav je odnos prema vjeronauku, je li to samo školski predmet kao i ostali predmeti u nastavi? Kakva pomagala imamo za nastavu vjeronauka i da li se nešto događa, pomiče nabolje u kvaliteti i raznovrsnosti nastave vjeronauka? Treće, valja osjetiti status vjeronauka u društvu, je li još uvijek »in«? Četvrto, kako vjeroučitelji pridonose popularizaciji vjeronauka i vjeronaučnih sadržaja? Peto, imamo li mi, vjeroučitelji i ostali iz struke, snage udružiti se i preko vjeronauka biti prepoznatljivi Isusovi učenici, koji radosno izvršavaju njegovu zapovijed o propovijedanju njegova života, djela i riječi, danas kada je svima i te kako potre-

¹ Predavanje održano na susretu vjeroučitelja Zagrebačke nadbiskupije 9. lipnja 2001., u dvorani Dječakog sjemeništa na Šalati, Zagreb.

ban čvrst oslonac u moru svakovrsnih ponuda i ideja o životu bez njegova Stvoritelja?

To su pitanja koja će me voditi kroz ovo izlaganje. Nisam Harry Porter i nemam čarobni štapić da bih u trenu mogao riješiti sve probleme i pitanja koja se u cijelom projektu »vjeronauk u školi« dočeka i javljaju. No imam nešto drugo što je mnogo jače i što me drži (iako sam još mlad i tek na početku stručnijeg bavljenja jednim lijepim područjem Isusove Crkve, katehizacijom), a to je povjerenje. Povjerenje u Isusa Krista, Učitelja nad učiteljima koji nikada ne ostavlja svoje, te svakako imam povjerenja u vas, dragi vjeroučitelji i vjeroučiteljice!

I zato bih na početku htio ponoviti završne riječi pape Ivana Pavla II, što ih je napisao u svom apostolskom pismu episkopatu, kleru i vjernicima na završetku Velikog jubileja godine 2000., a koje su mi, otkako sam ih pročitao, uvijek pred očima i na srcu: »Krenimo naprijed s nadom! Novo se tisućljeće otvara pred Crkvom kao široki ocean na kojem se moramo upustiti u pustolovinu, računajući s Kristovom pomoći. Božji Sin koji se, iz ljubavi prema čovjeku, utjelovio prije dvije tisuće godina i danas vrši svoje djelo. Potrebne su nam prodorne oči da bismo vidjeli to djelo i, poglavito, veliko srce da bismo i sami postali njegovim sredstvima.«²

Neka u tome doprinese i ono što će ovdje biti rečeno.

1. TKO SU MLADI DANAS?

Mnoge može zbuniti ovo pitanje. Pa, svatko će lako odgovoriti tko su mladi. Oni koji još uvijek idu u školu, pa i na fakultet... Oni koji sami ne zarađuju za svoj kruh... No je li ta konstatacija točna? Rekao bih, djelomično!

Hans Jürgen Fraas, u svom djelu »Die Religiosität des Menschen. Religionspsychologie«, kaže da »danas u pravilu za pojam *mladi* možemo uzeti još rano odraslo, zrelo doba čovjeka, maksimalno do 35. godine života«³. Situacija u kojoj se mladi čovjek danas nalazi uvelike ovisi o njegovu gledanju na razgraničenje doba mladosti. Sve više i više primjećujemo kako se studentsko doba produljuje. Danas je nezamislivo ne upisati se na fakultet, pa i onaj koji se baš i ne želi. Samo da se dobiju studentska prava! Studira se duže, neki upisuju i poslijediplomski studij. Time se automatski produljuje njihov status *mladih*, a tako i faza mladosti sa *Teens*-a (tinejdžere) na *Twens*-e (dvadesetogodišnjake).⁴

Ima i onih koji nisu nastavili fakultetsko obrazovanje, koji imaju tu sreću da su se zaposlili. Sa svojim zanimanjem i radnim mjestom, sa srednjom školskom spremom i sa svojih devetnaest ili dvadeset godina, zar više nisu mladi? Zar su preko noći postali zreli i odrasli?

Vidljiva je također činjenica u svijetu današnjice da se mladi teško odlučuju na brak. Seksualna zrelost i sposobnost odgovornog roditeljstva, nažalost, ne idu uvijek zajedno. No, oni koji su po mnogim kriterijima rano, sa dvadeset i nešto godina, uplovili u bračne vode, zar su prestali biti mladi?⁵

Da me sada kojim slučajem sluša šezdesetogodišnjak koji je još uvijek *fresh*, koji se aktivno bavi sportom i koji se osjeća mladim i tako živi, mogao bi me upitati jesu li

2 IVAN PAVAO II, *Novo millennio ineunte, Ulaškom u novo tisućljeće*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2001, br. 58.

3 H. J. FRAAS, *Die Religiosität des Menschen. Religionspsychologie*, UTB 1578, Vandenoock & Rupert, Göttingen 21993, str. 228.

4 Usp. *isto*, str. 227.

5 Usp. *isto*, str. 225-228.

godine granica po kojoj netko pripada mladima. I s pravom bi postavio pitanje! Postoje ljudi koji s naočalama, sa svojim trećim zubima, pa i aparatićem u uhu, mladenačkije i poletnije rade i žive, nego oni s »najkicama«, fishbone modom i bezbroj »farbica« u kosi. Stvarno, pojam *mlad* uza sve moguće teorije jako je rastezljiv. I, čudnovato, sve se teorije mogu prihvatiti. Ovi si samo o onome tko je donosi i s koje strane gleda na mladost!

Mladi o kojima ću razmišljati s vama, idu u osnovnu i srednju školu. Pustit ću po strani sve ostale kategorije mladih, premda bi bilo dobro i njih jednom upitati kakvo je značenje u njihovom životu imao školski vjeronauk, ako su ga uopće imali?

Nisam tako davno izišao iz školskih klupa. Mislim da danas djeca zbog ubitačnog tempa života jako brzo prelaze iz jedne životne faze u drugu. Kao da djetinjstvo sve manje i manje traje, kao da vrijede neka nova pravila življenja i preživljavanja.

Polazim od vlastitog iskustva. Smatrao sam se nešto većim i odraslijim kada sam prešao iz razredne nastave u predmetnu. Tada nisam više nosio torbu na oba ramena, nego preko jednog. Krajem sedmog i početkom osmog razreda došlo je iskustvo prve cigarete uz uobičajeno zaljubljanje i odljubljanje. Za današnje standarde kod mnogih bih bio običan fosil ili vanzemalj. Cigarete se puše već u četvrtom i petom razredu, obični sokovi se zamjenjuju pivom ili nekom žesticom, a ako se ne proba droga u ambijentu odgovarajuće muzike, postavlja se pitanje koji je to primjerak ljudske vrste.

Droga je tragična stvarnost koja se uvukla u naše škole. Nedavno mi je prijatelj dao letak koji su dijelili u njegovoj školi. Letak je upozoravao na novu vrst dilanja droge. Ameriku je osvojila, prešla je u Europu, pa je samo pitanje trenutka kada će se pojaviti

i kod nas. Droga se nalazi na površini simpatične sličice, većinom s likovima iz crtanih filmova, a sličica služi kao tetovaža za kojom klinici luduju. Nije potrebna voda, nego samo slina, da bi tetovaža kratkotrajno ostala na tijelu, a droga svečano ušla u tijelo!⁶

Ovdje svakako ne bih smio zaboraviti i konzumaciju seksa. Psihosomatska razvijenost, pogotovo kod djevojaka, čini svoje. O tome govore i razni magazini za tinejdžere. Ponekad kupim *Teen* i *O.K.* Tek toliko da budem u trendu. Uza zaista zanimljiv design govore o život mladih danas i njihovim problemima. Evo nekoliko naslova koji to potvrđuju: Seks, droga, alkohol, vožnja... što je sve zabranjeno! Izvukla sam se iz pakla droge i alkohola! Istinite romance! Starci pitaju! Intimni dnevnik

6 Tekst spomenutog letka glasi: Newyorška policija upozorava na nove vrste droge koje se nude djeci. Najvjerojatnije su već u opticaju u Švicarskoj i brzo će se proširiti na ostatak Europe. U SAD-u se prodaju pod nazivom »Blue Star« (Plava zvjezdica). Radi se o malom listu bijelog papira koji sadrži zvjezdice u mjeri olovke. Svaka je zvjezdica natopljena drogom LSD i može se lijepiti pomoću sline. Na taj način upotreba odmah ulazi u opticaj. Osim toga, koža ga upije i jednostavnim dodirivanjem papira. Uz to, u opticaju su i sličice veoma sjajnih boja u obliku maraka. Te su marke ilustrirane likovima Supermana, Disneyevim likovima, leptirima, klounovima i slično. Pakirane su u crvenim kartončićima, zamotanim u celofan, a sadrže 6 listića s ukupno 10 markica. Djeci te sličice poklanjaju starija djeca za zabavu ili odrasli da bi stekli nove klijente. Dijete koje dođe u posjed spomenutih predmeta izloženo je opasnostima jer »krene na putovanje« koje može biti kobno.

U distribuciji su još dvije vrste maraka: »Red Pyramid«, ukrašena raznobojnim točkicama, te »Hindlow Lane«, ukrašena pregradom, odnosno mrežicom koja se može skinuti. I one su natopljene drogom. Molimo vas da obavijestite svoju djecu o tim drogama. Ukoliko vi ili vaša djeca vidite te sličice, nemojte ih dirati. Opasne su i često natopljene strihninom. Efekti su: haluciniranje, nadražaji na povraćanje, nagle promjene raspoloženja, visoka temperatura. U slučaju potrebe obratite se najbližoj bolnici i odmah obavijestite policiju.

jedne tinejdžerke! Moda!⁷ Ništa nije drugačiji ni O.K.

Nakon čitanja tih magazina za mlade koji se nalaze svakog mjeseca u školskim torbama, shvaćam da je uloga vjeronauka i vjeroučitelja prilično važna. Samo, kako na teenovski i okejevski način pružiti evanđelje da bude korisno za život a vrlo zanimljivo i privlačno u isti tren? To je cijena usavršavanja vjeronaučne metodike i raznih drugih priručnih medija! Cijena mnogih neprospavanih noći i razmišljanja!

2. UTJEČE LI ŠKOLSKI VJERONAUKE NA ŽIVOT MLADIH DANAS?

Najbolji odgovor na to pitanje dobili bismo da smo danas ovamo doveli one kojima se vjeronauk predaje u školama. Bilo bi zanimljivo čuti njihova mišljenja. Svako od vjeroučitelja ima iskustva s vjeronaukom u vlastitoj sredini u kojoj djeluje. Za ovu prigodu, proveo sam malu anketu o tome kakvu ulogu ima školski vjeronauk u životu vjeroučenika.

2.1. Anketa

Anketa je bila provedena krajem svibnja ove godine među učenicima sedmih i osmih razreda, te srednjoškolcima Zagreba, Daruvara i Dubrovnika. Broj ispitanika je 449.

Razred	Zagreb	Dubrovnik	Daruvar
7. razred o. š.	27	-	87
8. razred o. š.	83	-	19
1. razred s. š.	23	81	-
2. razred s. š.	42	22	-
3. razred s. š.	18	22	-
4. razred s. š.	-	25	-
Zbroj učenika	193	150	106

Anketa je sadržavala sedamnaest pitanja. Pitanja su podijeljena u četiri tematske cjeline i to:

- Odnos prema vjeronauku (pitanja br. 1-9; 11 i 12)
- Pomaže li vjeronauk u životu mladih (pitanje br. 10)
- O vjeroučitelju/ici (pitanja br. 13-16)
- Poruke onima koji sastavljaju vjeronaučne udžbenike (pitanje br. 17)

Ovdje ne želim posebno analizirati pitanja jer rezultati su transparentni. Rezultate ankete potvrdit će izlaganje u cijelosti.

2.1.1. Odnos prema vjeronauku

2. pitanje:

Koliko dugo pohadaš vjeronauk u školi?

	7. raz.	8. raz.	1. raz.	2. raz.	3. raz.	4. raz.
1 god.	-	-	1	-	-	-
2 god.	-	-	-	1	1	-
3 god.	1	-	-	-	-	-
4 god.	-	-	-	-	-	-
5 god.	2	1	1	-	-	-
6 god.	5	-	-	-	1	-
7 god.	103	2	-	2	-	-
8 god.	3	97	1	-	-	-
9 god.	-	-	92	2	5	-
10 god.	-	-	4	57	11	8
11 god.	-	-	-	2	21	-
12 god.	-	-	-	-	-	16
13 god.	-	-	-	-	-	1

Može se konstatirati da je 86% ispitanih učenika polazilo vjeronauk svih godina svoga školovanja.

⁷ Usp. »Teen« 5/2001. i »Teen« 6/2001.

3. pitanje: Tko Ti je pomogao da se odlučiš za vjeronauk u školi, tj. na čiju si se preporuku upisao/la na vjeronauk?

	7. razred	8. razred	1. razred	2. razred	3. razred	4. razred
Nitko, sâm/a sam se odlučio/la	48	34	62	34	25	13
Roditelji	65	61	40	29	14	12
Prijatelj/ica	-	1	1	-	-	-
Netko drugi (poznanici, baka i djed)	-	5	-	-	-	-
Bez odgovora	1	-	1	-	-	-
Obvezatan je	-	-	-	1	1	-

Vidljivo je iz prikazane tablice da se učenici u osnovnoj školi više upisuju na vjeronauk na nagovor roditelja, dok je u srednjoj školi to vlastiti odabir.

4. pitanje: Na vjeronauku me zanima što se govori o: (rang-ljestvica tema po zanimljivosti)

	7. razred	8. razred	1. razred	2. razred	3. razred	4. razred
Bogu	5.	1.	1.	2.	2.	5.
Isusu Kristu i njegovu djelovanju	1.	1.	1.	3.	4.	2.
Drugim religijama	3.	4.	4.	5.	5.	3.
Sakramentima	6.	5.	6.	6.	6.	6.
Moralnom životu	4.	6.	5.	3.	3.	4.
Životu uopće	2.	3.	1.	1.	1.	1.

Kod ispitanih učenika na prvom su mjestu teme o životu uopće, te o Isusu Kristu, dok je najnezanimljiviji govor o sakramentima.

Osim ovih tema, učenici su se izjasnili da im je na vjeronauku zanimljivo zato što se govori i o misionarima, svecima, problemima mladih, seksualnosti, ljubavi, opraštanju, ovisnostima, sotonizmu, magiji i egzorcizmu, duhovima i vješticama, reinkarnaciji, sektama, prijateljstvu, smislu života, privatnim Božjim objavama, slobodnoj volji i Mariji.

5. pitanje: Slažeš li se sa svime što čuješ na vjeronauku?

	Frekvencija	Postotak
DA	276	61,5%
NE	115	25,6%
NE SA SVIME ŠTO SE KAŽE	56	12,5%
NE ZNAM	1	0,2%
BEZ ODGOVORA	1	0,2%

6. pitanje: Oblikuje li vjeronauk Tvoj način života? Ako DA – kako, ako NE – zašto?

NE – je odgovorilo 77 učenika, što je 17,1% ispitanika. Premda kada su učenici odgovorili negativno, to nije uvijek značilo i negativan stav prema vjeronauku. Najviše ih je ipak svoj odgovor ostavilo neobjašnjen. Ovdje donosim obrazloženja i pozitivnih i negativnih odgovora.

Pozitivni odgovori:

Uz najučestalije odgovore kao što su: vjeronauk mi pomaže da saznam više o Bogu, Crkvi, Isusu, vjeri, svecima i o odnosu prema drugima, imamo i ove odgovore:

Vjeronauk me uči da ne griješim, da trebam poštivati prijatelje, roditelje i samoga sebe. Potiče me da molim, da budem pobožna i da idem na sv. misu. (*Učenica, 7. r.*)

Pomaže mi da budem bolji čovjek. (*Učenik, 7. r.*)

Oblikuje moj način života jer se želim opredijeliti za svećenički poziv. (*Učenik 7. r.*)

Ne oblikuje ga, ali ga preusmjerava i utječe na moj život. Pokušavam biti što bolja i moralnija osoba, obazrivija prema drugima, biti sretna što me Bog stvorio, što živim i imam obitelj, prijatelje koji me vole i koje volim. (*Učenica 3. r. srednje škole*)

Pomaže mi da otkrijem istinu o sebi. (*Učenik 2. r. srednje škole*)

Negativni odgovori:

Ne oblikuje, jer pobožnost iziskuje mnoge žrtve, a ja to ne želim. (*Učenica 7. r.*)

Ne, jer vjeronauk danas uopće nema veze s Crkvom. (*Učenik 8. r.*)

Ne znam baš, jer u mom životu se osim vjeronauka javlja i biologija koja kaže da čovjek nije stvoren na sliku Božju, već da je nastao od životinja. (*Učenica 8. r.*)

Ne oblikuje, jer su mnoge stvari za moj um neshvatljive, a kada su neshvatljive, ja tražim logično objašnjenje koje vjeronauk katkad ne može dati. (*Učenik 4. r. srednje škole*)

Ne, jer sam realan u realnom svijetu, te je teško živjeti u skladu s vjeronaukom. (*Učenik 2. r. srednje škole*)

7. pitanje: Da li je za Tebe vrijeme provedeno na vjeronauku izgubljeno vrijeme?

	Frekvencija	Postotak
DA	17	3,8%
NE	375	83,5%
KATKAD	55	12,2%
BEZ ODGOVORA	2	0,5%

8. pitanje: Je li Ti na vjeronauku dosadno?

	Frekvencija	Postotak
DA	19	4,2%
NE	160	35,7%
KATKAD	270	60,1%

9. pitanje: Potiče li te vjeronauk da radosnije i češće ideš u crkvu na sv. misu?

	Frekvencija	Postotak
DA	232	51,7%
NE	146	32,5%
PONEKAD	55	12,2%
NE ZNAM	11	2,5%
BEZ ODGOVORA	5	1,1%

U nekim negativnim odgovorima učenici su dali do znanja da vjeronauk ne igra značajnu ulogu u poticanju na revniji i radosniji dolazak na sv. misu, jer oni, bez obzira na vjeronauk, dolaze nedjeljom i blagdanima na sv. misu!

11. pitanje: Kad bi mogao/la, što bi promijenio/la u vjeronauku?

141 učenik je odgovorio da ne bi promijenio ništa na satovima vjeronauka, što je 31,4% ispitanika. Ostali su odgovori bili više-manje ujednačeni. Ovdje donosim najčešće odgovore. Većina bi učenika htjela da se na vjeronauku manje piše, da se ne ocjenjuje, da vjeronauk bude zanimljiviji s temama o mladima i njihovim problemima. Predlažu da se naprave novi vjeronaučni udžbenici prikladniji za učenje vjeronauka, te radne bilježnice. Što se tiče rada na satovima, predlažu da bude više rada po skupinama, razgovora i rasprava, te da sami učenici mogu kojiput predložiti teme nastavnog sata.

12. pitanje: Što bi volio/la da se više uči i obrađuje na satovima vjeronauka?

Odgovori na ovo pitanje jasno pokazuju koje su teme zanimljive i »in« za naše učenike. Svakako, najčešće je došlo do izražaja da učenici žele razgovarati o sebi, o životu i problemima mladih, seksualnosti, ovisnostima o drogi i alkoholu, o tome kako postići uspjeh u životu. Tu su jako zastupljene teme okultizma, o vješticama, magiji, zazivanju duhova, sotonu i smaku svijeta. Ima želja da se bolje upoznaju i ostale religije, sekte, da se dublje uđu u vlastitu vjeru; da se razumiju molitve, duhovnost i fenomen ukazanja i privatnih objava. Želja im je također bolje upoznati socijalne odnose i angažman na tom polju.

2.1.2. Pomaže li vjeronauk u životu mladih?

10. pitanje: Kako Ti vjeronauk može pomoći u Tvom daljnjem životu?

Ovo pitanje je imalo i tri potpitanja: kako vjeronauk može pomoći u daljnjem životu mladog čovjeka i to kao vjerniku, kao čovjeku općenito, da shvate život i sve ono što on sa sobom nosi, te kao budućem roditelju. Ovdje navodim neka razmišljanja. Zanimljivo je primijetiti kako učenici opisuju stanja u kojima se nalaze.

a) kao vjerniku

Vjeronauk mi pomaže da saznam više o vjeri. (*Učenik 7. r.*)

Vjeronauk me podržava u vjeri u Boga. (*Učenica 7.r.*)

Potiče me da i poslije završene škole ne odustanem od dolazaka na sv. misu. (*Učenik 7. r.*)

Možda ću i ja biti svećenik pa ću moći drugima ulijevati nadu u život. (*Učenik 8. r.*)

Pomaže mi da shvatim kako nisam sama u ovom okrutnom svijetu, te da me Bog voli ovakvu kakva jesam, bila ja zdrava ili ne. (*Učenica 2. r. srednje škole*)

Uči me slušati Boga i povjeravati mu se. Ako se ne mogu povjeriti najboljoj prijateljici, ako me roditelji ne shvaćaju, znam, iako ga ne vidim, kome se povjeravam i da me On sigurno sluša. (*Učenica 3. r. srednje škole*)

Daje mi nadu da će, ako već nije, biti bolje! (*Učenica 1. r. srednje škole*)

Da nema vjeronauka, mislim da bih ponekad zaboravila što su moje dužnosti vjeronauka. (*Učenica 3. r. srednje škole*)

b) kao čovjeku općenito, da shvatim život i ono što on donosi

Potiče me da što bolje proživim svoj život. (*Učenik 7. r.*)

Život je na zemlji priprava za sretniji i vječni život u nebeskom raju kod Boga. (Učenik 7. r.)

Uči me da budem dobar i pošten čovjek. (Učenik 8. r.)

Razgovori na satovima vjeronauka mi pomažu u pronalaženju odgovora za moje probleme. (Učenica 7. r.)

Uči me da je svačiji život svet i da se ne smije uništavati. (Učenica 1. r. srednje škole)

Drago mi je da se obrađuju teme poput pobačaja ili eutanazije. Često se ne slažem sa stavovima, ali me bar potiču na razmišljanje. (Učenica 4. r. srednje škole)

Zahvaljujući profesorici, naučila sam sebe i druge prihvaćati kakvi jesmo, bez obzira na mane! (Učenica 4. r. srednje škole)

c) kao budućem roditelju

Da se brinem za svoju djecu, da ih ljubim kao što ih ljubi dobri Bog, te da ih poučavam o vjeri. (Učenik 7. r.)

Da djeci naviještam Radosnu vijest o Isusu Kristu. (Učenik 8. r.)

Potiče me da djetetu predočim Boga koji ga može voljeti kao i ja. (Učenik 1. r. srednje škole)

Uči me da su djeca najveći blagoslov, sreća i najljepše što se nekome može dogoditi. (Učenik, 3. r. srednje škole)

2.1.3. O vjeroučitelju/ici...

Na ova pitanja učenici su odgovarali koristeći skalu procjene:

- 1 = skoro nikad
- 2 = rijetko kad
- 3 = ponekad
- 4 = često
- 5 = uvijek

13. pitanje: Vjeroučitelj/ica je susretljiv/a i srdačan/na u kontaktu s vjeroučenicima?

	Frekvencija	Postotak
1 = skoro nikad	13	2,9%
2 = rijetko kad	21	4,7%
3 = ponekad	49	10,9%
4 = često	125	27,8%
5 = uvijek	241	53,7%

14. pitanje: Vjeroučitelj/ica je blaga srca i pun/a razumijevanja za naše probleme?

	Frekvencija	Postotak
1 = skoro nikad	26	5,8%
2 = rijetko kad	35	7,8%
3 = ponekad	60	13,4%
4 = često	130	28,9%
5 = uvijek	198	44,1%

15. pitanje: Vjeroučitelj/ica poštuje svakog vjeroučenika. Mi smo mu/joj važniji od našeg znanja?

	Frekvencija	Postotak
1 = skoro nikad	37	8,2%
2 = rijetko kad	37	8,2%
3 = ponekad	76	16,9%
4 = često	111	24,7%
5 = uvijek	188	41,9%

16. pitanje: Vjeroučitelj/ica mi je pomogao/la da zavolim vjeronauk?

	Frekvencija	Postotak
1 = skoro nikad	75	16,7%
2 = rijetko kad	40	8,9%
3 = ponekad	72	16,0%
4 = često	92	20,4%
5 = uvijek	163	36,3%
Bez odgovora	7	1,6%

Vjeroučitelj je ipak važna osoba u školskom životu mladog čovjeka. Važan i kao službenik škole – profesor, i kao prijatelj. Potrebno je od vremena do vremena vidjeti kako mladi doživljavaju nas, našu osobnost, naš rad i stručnost, te ispraviti eventualne pogreške.

2.1.4. Poruke onima koji sastavljaju udžbenike

17. pitanje: Što bi poručio/la onima koji sastavljaju udžbenike za vjeronauk, onima koji rade plan što će se na vjeronauku učiti?

Svatko će se sa mnom složiti da je ovo jedna od najaktualnijih tema u našim vjeronaučnim krugovima. Svi imamo želju da novi vjeronaučni udžbenici ugledaju svjetlo dana čim prije.

Naši učenici predlažu da novi udžbenici budu tanji, jednostavniji, da se gradivo ne ponavlja i da bude izloženo na zanimljiv način. Ilustracije neka budu u boji, neka se uvrste pjesme za pjevanje, pokoja šala, zanimljivost ili priča iz svakodnevnog života, te praktični savjeti za sam život. Novi bi udžbenici, misle učenici, trebali poticati na veću aktivnost, na pisanje samostalnih radova i svakako na radosnije učenje vlastite vjere.

2.2. Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata – dr. s. Valentina Blaženka Mandarić

Vidjeli smo što je pokazala anketa provedena kod nas u svibnju ove godine. Ovom prigodom htio bih dodati rezultate još jednog istraživanja koje je provedeno ranije, a objelodanjeno prošle godine. Naime, riječ je o objavljenom doktorskom radu s. Valentine Blaženke Mandarić, profesorice na Katehetskom institutu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod naslovom »Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata«⁸.

Ta studija s. Valentine Blaženke Mandarić pripada religijsko-socijološkim istraživanjima. Cilj je istraživanja bio »analizirati odnos zagrebačkih srednjoškolaca prema nekim temeljnim životnim vrednotama i religioznosti kroz pet temeljnih dimenzija – religioznu praksu, moralnu dimenziju, religiozno iskustvo, vjerovanje i religioznu pripadnost – na osnovi empirijskog istraživanja, te *oslikati* religiozni profil današnjeg srednjoškolca i otkriti što za nj znači biti religiozan«⁹.

Bila su ispitana 904 učenika, polaznika srednjih škola u gradu Zagrebu¹⁰, i to 1997. godine. Izabrane su bile srednje škole svih profila: gimnazije, umjetničke te strukovne škole. U toj anketi, uz mnoga zanimljiva i korisna pitanja, bila su postavljena i tri pitanja koja se odnose na vjeronauk u školi: kakvo je tvoje iskustvo s vjeronaukom u školi, kako ocjenjuješ kvalitetu vjeronauka u školi, te kako procjenjuješ svoje znanje iz vjeronauka. Ovdje ukratko iznosim rezultate i odgovore na ta tri pitanja.

Nešto više od polovice polaznika bilo je zadovoljno njihovim dosadašnjim iskustvom u školskom vjeronauku. Oko 13,1% ispitanika (svaki deseti) drži da bi bilo bolje da je u školi predmet povijest religija ili religijska kultura. Također svaki deseti polaznik vjeronauka izjavljuje da vjeronauku nije mjesto u školi.

Zanimljivo je uočiti razlike u stavu prema vjeronauku u školi s obzirom na dob

8 S. V. B. MANDARIĆ, *Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata*, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb 2000.

9 *Isto*, str. 46.

10 Zagreb je izabran zato što je glavni grad Republike Hrvatske, metropola, po mnogo čemu sličan gradovima srednje Europe. Kao takav grad može mladima pružiti ono što pružaju razvijeni europski gradovi, za razliku od većine gradova Hrvatske koji nemaju toliko raznolike mogućnosti.

ispitanika. Najzadovoljniji vjeronaukom u školi jesu šesnaestogodišnjaci (2. razred). Sedamnaestogodišnjaci bi umjesto vjeronauka željeli povijest religija ili religijsku kulturu. Među tom skupinom ispitanika je najviše i onih koji smatraju da vjeronauku uopće nije mjesto u školi.

O kvaliteti održavanja vjeronauka u školi 14,7% ispitanika izjavljuje da se održava loše, 18,1% prilično dobro, 32,4% zadovoljavajuće, a 10,5% jako dobro. Na to pitanje nije odgovorilo 219 učenika, što je u postocima 24,2%.

Učenici su ocijenili i svoje poznavanje vjeronaučne građe. Prema rezultatima, 49,2% srednjoškolaca za sebe misli da dobro poznaje vjeronaučnu građu, 33,3% da je njihovo znanje dovoljno, odnosno zadovoljavajuće, dok 13,3% učenika svoje znanje vjeronaučnih sadržaja ocjenjuje lošim.¹¹

Rezultate dobivene u ovom dijelu istraživanja, na pitanja o vjeronauku u školi, s. Valentina Blaženka Mandarić sažima u zaključak: »Vjeronauk u školi predstavlja novu pastoralnu šansu – nov izazov, ali i veliku odgovornost pastoralnih djelatnika. Vjeronauk pohađa veliki broj srednjoškolaca i naišao je na pozitivan prijam kod njih. Međutim, već sada postoje naznake *zasićenosti* koja rezultira odbijanjem vjeronauka i traženjem drugih sadržaja kao što je povijest religija ili religijska kultura. Među polaznicima je i znatan broj onih koji podržavaju mišljenje da vjeronauku nije mjesto u školi. Kvaliteta vjeronaučne nastave za sada je pozitivno ocijenjena iako kod srednjoškolaca kvaliteta održavanja vjeronauka ne kotira visoko.«¹²

Svi ti rezultati, dobiveni vlastitom anketom i anketom dr. Mandarić, potiču me na razmišljanje o tome što učiniti u vjeronauku i kakav bi to on trebao biti da bi zadovoljio kriterije naših mladih, da bi u njemu mogli otkriti nešto i Nekoga tko će im koristiti u životu.

3. VJERONAUK U ŠKOLI JEST IZAZOV, ALI I ODGOVORNOST

Vjeronauk u školi otvara Crkvi i njezinim djelatnicima vrijedno mjesto prisutnosti i djelovanja. Svojim pozitivnim stavom prema čovjeku, njegovim životnim situacijama i traženjima, može uvelike pomoći da se učenik razvije u ostvarenu, potpunu i kvalitetnu osobu koja ubuduće može doprinosti društvenom i crkvenom životu.

Lothar Kuld iznosi tri zanimljiva, sama po sebi očito važna obilježja vjeronauka u školi: vjeronauk koji polazi od djece i mladih, otvorenost vjeronauka prema drugim mjestima učenja vjerskog života te otkrivanje nužnosti dušobrižništva u školi.¹³ Svidjelo mi se njegovo razmišljanje, te mislim da bi te tri bitne oznake trebale krasiti vjersku pouku u školama i kod nas.

Situacija kod nas u Hrvatskoj je ista kao i u Njemačkoj. Većina naših učenika nisu baš s Crkvom i župnom zajednicom povezani, ali su religiozni. Poznata njemačka Shellova studija o mladima iz 1992. godine¹⁴ uočava kod mladih povratak religioznome. Ta religioznost nije baš identična s crkveno formuliranom vjerom koja se daje u vjeronauku.

Lothar Kuld upozorava kako trebamo imati na pameti da kod učenika u Njemačkoj ritam ne određuje i ne daje crkveno formulirana vjera, nego obrnuto: životne i

11 Usp. s. V. B. MANDARIĆ, *Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata*, str. 144-147.

12 *Isto*, str. 147-148.

13 Usp. L. KULD, *Wie Religion in der Schule vorkommt*, u: R. EHMANN – TH. FITZNER – G. FÜRST – R. ISAK – W. STARK (ur.), *Religion-sunterricht der Zukunft. Aspekte eines notwendigen Wandels*, Herder, Freiburg – Basel – Wien 1998, str. 208-211.

14 JUGENDWERK DER DEUTSCHEN SHELL, *Jugend 92. Lebenslagen, Orientierungen und Entwicklungsperspektiven im vereinigten Deutschland*, 4 sv., Opladen 1992.

obiteljske prilike učenika odlučuju i određuju da li se i kako vjera odražava u njihovom životu.¹⁵ Je li kod nas nešto drugačije? Zato vjeronauk ima zadaću teološki protumačiti životna iskustva učenika. To znači da se počinje s osobnim iskustvom učenika, koje je polazište i građa za nastavu vjeronauka u školi.

Ono što se uči na satovima vjeronauka može se povezati i s drugim mjestima učenja i prakticiranja vjerskog opredjeljenja i života. Da pojasnim! Kao integralni dio cjelokupne vjeronaučne nastave, ali ne samo nje, nego općenito obrazovanja, mogu biti u tijeku školske godine organizirani razni praktikumi u staračkim domovima, bolnicama, lječilištima, vrtićima, prihvatilištima za beskućnike, ustanovama i domovima gdje su smještena djeca s posebnim potrebama, socijalnim uredima... Tu se dobiva toliko željeni odnos između same nastave i životne prakse, te stvarnost života kao polazna točka nastave.

Ono što bi se trebalo u skoroj budućnosti provesti u djelo jest dušobrižništvo u školama. Učenik danas, bio on u osnovnoj ili srednjoj školi, svoje školske dane obrazovanja ne prolazi baš uvijek bez poteškoća. Mnogi imaju problema u vlastitoj obitelji: rastavljeni roditelji, roditelj alkoholičar, otac biznismen i karijerist koji dolazi kući samo promijeniti odjeću i putne torbe... Zatim npr. famozna droga i odgoj ulice... Postoje i oni koji imaju problema i s učenjem, s nastavnicima i osobljem škole.¹⁶ Može se reći da za takve i mnoge druge slične slučajeve postoji u školama služba pedagoga i socijalnih djelatnika. To je točno, ali vjerujem da duboko religiozna osoba koja prima drugu osobu potrebitu pomoći može također doprinijeti da se ta druga osoba vrati u normalan život.

Školski bi dušobrižnik mogao tako organizirati razne izvanškolske aktivnosti: pre-

davanja, susrete, pa čak i poludnevne duhovne obnove ili seminare, te on ne treba nužno biti svećenik!

Ulaskom vjeronauka u škole, dušobrižništvo u školskim prostorima bilo bi nov poticaj crkvenom angažmanu u školskom ambijentu odgoja i obrazovanja.

4. PROBLEMSKI ORIJENTIRANI BIBLIJSKI VJERONAUK – MODEL VJERONAUKA NA POČETKU NOVOG TISUĆLJEĆA

Papa Ivan Pavao II, u svom apostolskom pismu *Ulaskom u novo tisućljeće*, poručuje kako se treba »hraniti Riječju da bi se bilo *službenicima Riječi* u evangelizacijskoj zadaći; što je prioritet za Crkvu na početku novog tisućljeća, te da se Kristova ponuda treba dati svima s povjerenjem. Ona će biti upućena odraslima, djeci, mladima, obiteljima, tako da se ne sakriju najradikalniji zahtjevi evanđeoske poruke, ali izlazeći ususret zahtjevima svakog pojedinca.«¹⁷

Ovo naglašavam sa željom da vjeronaučni susret u školi stvarno pomogne mladom čovjeku oblikovati život, a oblikovati život pomoću Božje riječi jest dugoročno isplativa investicija.

Svaka vjeronaučna jedinica ima svoj temelj u Božjoj riječi danoj čovjeku, u Svetom pismu. Cilj takvog modela vjeronauka jest aktualizacija Biblije u životu učenika. Biblija gubi svoj smisao ako je prenesemo drugima, ovdje konkretno učenicima, bez aktualizacije, bez pogleda na njih, njihove

15 Usp. L. KULD, *Wie Religion in der Schule vorkommt*, u: R. EHMANN – TH. FITZNER – G. FÜRST – R. ISAK – W. STARK (ur.), *Religionsunterricht der Zukunft. Aspekte eines notwendigen Wandels*, str. 208.

16 Usp. *isto*, 209-211.

17 IVAN PAVAO II, *Novo millennio ineunte*, br. 40.

probleme, shvaćanja i pitanja. Božja riječ ipak čini čuda.

Model koji se ovdje predlaže, sastoji se od šest faza:¹⁸

1. *Doživljajni horizont učenika* – traže se iskustva učenika koja su povezana s vjeronaučnom temom.

2. *Problemski orijentirani horizont* – u ovoj fazi dolaze do izražaja pitanja koja se postavljaju učenicima i koja oni sami postavljaju u svezi s temom koja se obrađuje.

3. *Faza tzv. odgovora koji nam se nude* – živimo u pluralnom društvu, u kojem se nude različita mišljenja, stavovi i odgovori za pojedine stvari i probleme!

4. *Horizont Crkve danas* – Crkva je dio pluralnog društva i u svijetu pronosi Isusovu liniju života. Ovdje dolazi do izražaja kako Crkva živi u pluralnom društvu današnjice i kako reagira na razna mišljenja oko sebe.

5. *Tradicija Crkve* – Crkva iza sebe već stoljeća ima bazu, temelj, *background* koji također daje odgovore na pitanja suvremenog svijeta. Tradicija!

6. *Biblijska kerigma* – na početku crkvene Tradicije jest kerigma, kerigma – navještaj, a izvor kerigme jest Isus Krist!

Dokle ovo slušamo, možemo lako doći do zaključka da faze ovog modela manje-više obično i koristimo u svakodnevnim susretima s učenicima na satovima vjeronauka. U to ne bih htio sumnjati. Želim samo potaknuti na daljnji hod u aktualizaciji Božje riječi u životima mladih koji traže odgovore na svoja pitanja i situacije većinom ili na krivi način ili na pogrešnim mjestima. Zato su tu vjeroučitelji pozvani da budu svjetionici svojim učenicima na moru uzburkanog mladenačkog života do sigurne luke Spasa. Lijepo je rekao Edward Everett Hale: »Ja sam samo pojedinac, ali sam netko. Ne mogu učiniti sve, ali mogu

učiniti nešto; a ako ne mogu učiniti sve, učinit ću barem ono što mogu.«¹⁹

5. ZAKLJUČAK

Vidjeli smo što su pokazale ankete provedene među našim mladima. To je naša stvarnost u kojoj djelujemo i trudimo se prenijeti Radosnu vijest na najbolji način. Zbog svoga dinamičkog psihosomatskog razvoja predadolescenti i adolescenti su uvijek zanimljivi i izazovni navjestiteljima evanđeoske poruke.

U svojoj nedavno objavljenoj knjizi, »Zahtjevi praktične teologije u hrvatskoj Crkvi«, prof. dr. Stipe Nimac kaže da je najveća pastoralna skrb Crkve sada za mlade, koji bi trebali zauzeti aktivno mjesto u župnim zajednicama i preuzimati »odgovornost za budućnost kršćanskog života u vlastitoj sredini«²⁰. To je samo vrlo poznati stav naših biskupa, izrečen još u dokumentu »Radosno naviještanje evanđelja i odgoj u vjeri. Temeljne smjernice o obnovi religioznog odgoja i kateheze«, gdje se ističe cilj vjeronaučnog susreta s mladima, a taj je »stvaranje uvjeta da mladi sazriju u kršćanskoj vjeri, da im ona postane osoban i slobodan izbor, osobno i slobodno životno opredjeljenje«²¹.

18 U sklopu svojih predavanja na temu *Bibeldidaktik* u zimskom semestru 1998/99, dr. Wolfgang Langer, profesor na Katoličkom fakultetu Sveučilišta u Beču, predavao je i o ovom modelu biblijskog vjeronauka.

19 J. CANFIELD – M. V. HANSEN – P. AUBERY – N. MITCHELL, *Melem za kršćansku dušu*, Mozaik knjiga, Zagreb 2001, str. 26.

20 S. NIMAC, *Zahtjevi praktične teologije u hrvatskoj Crkvi*, Lepuri 2001, str. 52.

21 BISKUPI JUGOSLAVIJE, *Radosno naviještanje evanđelja i odgoj u vjeri*. Temeljne smjernice o obnovi religioznog odgoja i kateheze, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1983, br. 58.

Danas nije lako odgajati. Mnogi su čimbenici preuzeli na sebe ulogu roditelja i odgojitelja, a koja im svakako ne pripada.²²

Uspjeh ili neuspjeh odgoja djece i mladih ovisi ponajviše o onima koji ih odgajaju ili bi ih trebali odgajati. Odgoj mladih za bitne kršćanske vrednote odigrava se na relaciji obitelj – društvo – Crkva.²³

Ono u čemu vidim konkretan put u ostvarivanju i prenošenju Božje poruke do srca mladog čovjeka, htio podijeliti u nekoliko elemenata:

- posvješćivati ulogu obitelji u cjelokupnom razvoju (mladog) čovjeka,
- voljeti i prihvatiti mlade kao dinamiku društva i Crkve, a ne kao destruktivni element,
- vjeroučitelj – svjedok Isusa Krista i kršćanskog života,
- učiniti zanimljivijom i privlačnijom nastavu vjeronauka.

5.1. Uloga obitelji u cjelokupnom razvoju (mladog) čovjeka

Nikada nije dovoljno naglašavati kako obitelj ima temeljnu ulogu u oblikovanju ljudske osobe. Ono što dijete doživi u prvim godinama svoje početne socijalizacije u obitelji, to nosi i život. Način života i atmosfera u obitelji prema religioznome i vjeri uopće također su smjerokaz kakav će odnos imati čovjek prema transcendentnome.

5.2. Mlade treba voljeti i prihvatiti kao dinamiku društva i Crkve, a ne kao destruktivni element

Sazrijevanje osobe je trajan proces. Neke su faze *naglašeniye*, a neke *prigušeniye* u tom kontinuitetu odrastanja i sazrijevanja. Kod mladih je potrebno naći ono dobro koje leži u svakome od njih. O njima govoriti i misliti dobro. Ljubavlju se može mnogo toga postići.

Svaki je čovjek slika Božja i otkupljen je križem Isusa Krista. Nikada nije dobro drugoga odbaciti, nego mu pomoći, nasmiješiti mu se, utješiti ga, razgovarati s njime... Mladima je to jako potrebno!

Mnogi danas osvajaju mlade na brzinu. Mudrost ih je osvojiti dobrotom i ljubavlju. Kada mlade tako osvojimo, onda imamo njihovo srce, a kada imamo srce imamo cijelog čovjeka.

Potrebno se ponekad i prilagoditi mladima, a ne uvijek tražiti da se oni prilagode starijima. Isus se također prilagođavao i ljudima i situacijama.

Ljubiti mlade i prihvatiti ih znači imati povjerenja u njih, biti s njima strpljiv, pa makar ta naša strpljivost pokadšto i predugo trajala. Ovdje mogu izreći iskreno da mi je osobno već pomalo dosta kada stariji govore kako je njihovo vrijeme bilo zlatno i u njemu oni najbolji. Kada bismo pažljivije proučavali, ne bismo se mogli baš s time 100% složiti. Često je prošlost bila i gora! Zato je potrebno voljeti sadašnjost i u njoj otkrivati dobro!²⁴

5.3. Vjeroučitelj – svjedok Isusa Krista

Ne mali utjecaj u oblikovanju stava prema osobi Isusa Krista, prihvaćanju njegovih riječi i njihovom provođenju u vlastitom životu, kod svakog katehizanta, bez obzira na spol i dob, ima vjeroučitelj. On mora biti sposoban programirati »put naslovnika kateheze i da to ostvaruje posredstvom trostruke kompetencije, kako bi njegovo djelovanje bilo evanđeoski autentič-

22 Zbog modernog, ubrzanog načina života, djecu i mlade danas odgajaju loše društvo u koje znaju upasti, razni časopisi, televizija i Internet.

23 Usp. S. NIMAC, *Zahtjevi praktične teologije u hrvatskoj Crkvi*, str. 53.

24 Usp. P. ŠOLIĆ, *Pozvani na ljubav*, Crkva u svijetu, Split 1999, str. 64.

no. To znači da se mora vježbati za animatora, učitelja/odgojitelja i komunikatora²⁵. Sâm vjeroučitelj i njegov život najbolji su *katekizmi vjeronauka*, čak više puta i rječiji od napisanih udžbenika za nastavu vjerske pouke!

5.4. Učiniti zanimljivijom i privlačnijom nastavu vjeronauka

Kad smo već spomenuli vjeronaučne udžbenike, onda se svakako ne smije smetnuti s uma i kreativnost u vjeronaučnoj nastavi. To konkretno znači obraditi zadanu nastavnu jedinicu na životan način, blizak mladima. Isus se neće ljutiti ako prvo dođe do izražaja situacija naših učenika, njihov život, radosti, nadanja, strahovi i problemi, a tek onda njegova riječ koja nudi rješenja za svaki njihov novi dan i ono što on donosi. Nažalost, mi nemamo toliko razvijenu paletu popratnih i pomoćnih materijala za vjeronauk, nego je sve prepušteno snalaženju i kreativnosti samih vjeroučitelja. Ubuduće treba voditi računa i o tom elementu vjeronauka.

Već sam spomenuo, kako su razni magazini za mlade (*Teen* i *O.K.* i dr.) grafički i dizajnerski privlačno oblikovani. Vjerujem da će se sada, kada se rade novi udžbenici za osnovnu i srednju školu, tome po-

svetiti velika pažnja. Zašto ne bi naši udžbenici istodobno bili i privlačni za oko i korisni za dušu?

Nemojmo zaboraviti da su djeca i mladi subjekti vjeronaučne pouke. U njihovu konkretnu situaciju unijeti Božju riječ jest ono što je nekada, i to vrlo uspješno, činio Učitelj nad učiteljima, Isus Krist. U tome nam je ostavio svijetli primjer. On je svjetlo koje nas obasjava, a preko nas i sve one koji dolaze u kontakt s nama, baš kao što piše papa Ivan Pavao II: »Novo stoljeće i novo tisućljeće otvaraju se u Kristovu svjetlu. No ipak svi ne vide to svjetlo. Mi imamo predivnu i zahtjevnu zadaću da budemo njegov *odraz*. (...) Sâm se Krist predstavljao kao svjetlo svijeta (Iv 8,12) tražeći ujedno od svojih učenika da budu svjetlo svijeta (Mt 5,14).

Zadaća je to koja nas plaši gledamo li na slabost koja nas tako često čini tamnima i prepunim sjenâ. No moguća je ta zadaća, ako se znamo – izlažući se Kristovu svjetlu – otvoriti milosti koja nas čini novim ljudima.²⁶

25 M. ŠIMUNOVIĆ, *Permanentna izobrazba vjeroučitelja*, u: »Kateheza« 20(1998)3, 192.

26 IVAN PAVAO II, *Novo millennio ineunte*, br. 54.

Prilog: Obrazac ankete koju su ispitani učenici ispunjavali, a rezultati koje su korišteni u ovom izlaganju.

UTJEČE LI VJERONAUKE NA ŽIVOT MLADIH?

Na početku bih Ti htio zahvaliti što si pristao/la na ovu anketu. Ne trebaš napisati svoje ime jer sve su ankete anonimne. Važno mi je da pokušaš iskreno odgovoriti na postavljena pitanja i tako meni pomogneš u pisanju mog rada. Nažalost, ne poznajemo se, ali tko zna, možda ćemo se i negdje vidjeti... Svijet je malen...

Pitanja ove ankete vezana su za školski vjeronauk. Tema im je utjecaj vjeronauka na život mladih. S vjeronaukom imaš iskustva. Je li on ono što si zamišljao/la, čini li te sretnim/om, dolaziš li radosno na satove vjeronauka? To su samo neka pitanja koja će se pojaviti u anketi.

Još jednom Ti hvala na susretljivosti i želim Ti mnogo uspjeha na kraju školske godine i svakako ugodan i zasluženi odmor!

Zahvalni Josip Šimunović

1. U koji razred ideš?
2. Koliko dugo pohađaš vjeronauk u školi?
3. Tko Ti je pomogao da se odlučiš za vjeronauk u školi, tj. na čiju si se preporuku upisao/la na vjeronauk?
 - a) nitko, sâm sam se odlučio/la
 - b) moji roditelji
 - c) moj prijatelj ili prijateljica
 - d) netko drugi... (tko?)
4. Na vjeronauku me zanima što se govori o: (smiješ zaokružiti i više ponuđenih odgovora)
 - a) Bogu
 - b) Isusu Kristu i njegovu djelovanju
 - c) drugim religijama
 - d) sakramentima
 - e) moralnom životu
 - f) životu uopće
 - g) _____
5. Slažeš li se sa svime što čuješ i učiš na vjeronauku?
6. Oblikuje li vjeronauk Tvoj način života? Ako DA – kako, ako NE – zašto?
7. Da li je za Tebe vrijeme provedeno na vjeronauku izgubljeno vrijeme?
8. Je li Ti na vjeronauku dosadno?
 - a) ne
 - b) da
 - c) katkada
9. Potiče li Te vjeronauk da radosnije i češće ideš u crkvu na svetu misu?
10. **Ovo mi je pitanje važno!** Kako Ti vjeronauk može pomoći u Tvom daljnjem životu? (Objasni mi, molim Te!)
 - a) kao vjerniku
 - b) kao čovjeku općenito, da shvatim život i ono što on donosi
 - c) kao budućem roditelju
11. Kad bi mogao/la, što bi promijenio/la u vjeronauku?

12. Što bi volio/la da se više uči i obrađuje na satovima vjeronauka?

13. A sada nešto o Tvom vjeroučitelju/vjeroučiteljici! Ostaje tajna! Na sljedeća pitanja koristit ćeš ovu skalu procjene:

1 = skoro nikad

2 = rijetko kad

3 = ponekad

4 = često

5 = uvijek

Vjeroučitelj/vjeroučiteljica je susretljiv/a i srdačan/a u kontaktu s nama vjeroučenicima?

1 2 3 4 5

14. Vjeroučitelj/ica je blaga srca i pun/a razumijevanja za naše probleme?

1 2 3 4 5

15. Vjeroučitelj/ica poštuje svakog vjeroučenika. Mi smo mu/joj važniji od našeg znanja?

1 2 3 4 5

16. Vjeroučitelj/ica mi je pomogao/la da zavolim vjeronauk?

1 2 3 4 5

17. Što bi poručio/la onima koji sastavljaju udžbenike za vjeronauk, onima koji rade plan što će se na vjeronauku učiti?